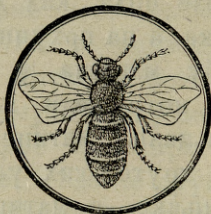

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 14.

Чланови оснивачи и редовни чланови I. реда „Српске пчеларске задруге у Руми“ добивају лист бесплатно, иначе цена је листу на годину 4 Круне или 5 динара.

Година
VI.

Како мисле младопчелари о друштву пчелињем?

говорио Јован Живановић

22. септ. 1902. на скупштини „Српске пчеларске задруге“ у Земуну.

(Свршетак.)

Ово што сам овдје изложио како мисле младопчелари о развиту ујева и о развиту народа у кошници, не ће баш све стајати, али у главном ће стајати. Свакако припада заслуга младопчеларима, особито свештенику Герстунгу, да су ударили темељ бијологији пчеле. Ми се не можемо слагати са старопчеларима никако, који тврде са Берзоном, да у кошници међу пчелама нема никаквога реда и да је ова бијолошка страна у пчела, како смо је овде изложили по мишљењу младопчелара, несмисао. Несмисао казују старопчелари кад тврде да у кошници нема реда међу пчелама. То је несмисао. Ако што и не стоји што тврде младопчелари, ударен је бар темељ даљем раду на бијологији пчеле.

Да видимо да ли се може што од овога што уче младопчелари примијенити на праксу. Да храна утјече на развитак друштва пчелињег, о томе нема сумње. Матичњаке граде пчеле онда, кад друштво стоји на врхунцу својега развитка, а на врхунцу је својега развитка онда, кад пчеле имају млијеча у својим желуцима толико, да га не могу потрошити ни на прихрањивање ујева, ни на прихрањивање матице, ни на грађење саћа, ни на прихрањивање трутовских ујева, него пчеле морају да граде матичњаке, а матица их залеже те на матичине ујеве у матичњацима морају пчеле сад да троше млијеч пун бјеланчевине. Дакле матице из матичњака излазе кад је друштво у кошници у највећој снази, кад је млијеч најгушћи, кад је млијеч у матичњацима у изобиљу. А све то пак може добро бити само онда кад су друштва јака, снажна. У великим кошницама дакле и у јаким друштвима могу само матице снажне изићи из матичњака. Кад то испоредимо са онијем како старопчелари раде и уче, да се и у малим мајушним кошницама може његовати матице, онда нам може бити јасно да су старопчелари на кривом путу. Само јака друштва могу приправити онаку снажну храну, какву требају ујеви матичини кад је вријеме рођењу. У малим кошницама то није могуће. У малим кошницама не могу имати ујеви матичини те снажне хране, нити доста хране и по томе не могу никад матице из тијех матичњака оно бити, што су из великих и јаких кошница.

Даље се закон о развиту народа пчелињег слаже са науком о млијечу, по којем око матице мора бити увијек младих пчела. У којој кошници нема младих пчела н. пр. у безматку, у тој не ће друштво примити матице, ако је подуже била безматка. Метнемо ли у ту кошницу један два оквира с леглом, гдје из ћелица већ почињу излазити пчеле младе, примиће друштво одмах другу (туђу) матицу.

Даље закон о развиту легла и народа учи да се матица налази ондје, гдје младе пчеле излазе из ћелица. Дакле треба матицу додати и метнути на тако мјесто у кошници кад која кошница нема матице и ако је у таком

стању како смо сад казали. Бијологија пчеле учи да сваки народ има свој мирис, који долази од солнога мириса матице. Матицу туђу више пута не ће да прими које друштво стога, што има други мирис него матица, коју смо ради да замијенимо њоме. Шта се онда има радити? Треба матицу стару из тога друштва метнути у кавешчић њеко вријеме, па онда метнути младу матицу у исти кавешчић, да добије исти мирис од старе матице, коју мислимо избацити из кошнице. Тада ће друштво примити ту младу матицу. Тако исто примиће страну матицу друштво, ако ту матицу загуримо у мед из кошнице, којој мислимо је додати. Истина то знају и старопчелари, али они то раде по рецепту и не схваћају то као њеки закон бијолошки, као што то схваћају младопчелари.

У рано је прољеће, кад се почиње друштво развијати, круг легла мали, па послје у свакој доцнијој перјоди круг је легла све већи и већи и са ројењем је друштво достигло свој врхунац. Са ројењем достигли су и трутови свој врхунац, али одмах затијем и своју пропаст. Сувишак је млијеча изазвао трутове, сувишак је млијеча изазвао и ројење. У новим се ројевима сав млијеч троши сада на уљеве пчелиње. Како се у првенцу и другенцу покажу уљеви пчелињи, трутовима је одмах одзвонило. Како пчеле почну хранити млијечем уљеве пчелиње, трутови почињу умирати. Пчеле имају млијеча тек да хране уљеве пчелиње. Друштво треба сад да се умножава, јер и природа скоро да удара натраг. Као што су у прољеће перјоде легла све бивале веће, и веће, тако ће сада перјоде легла пчелинога бивати све мање и мање. Природа се клони својему заходу, те по томе и млијеча биће све мање. Сав млијеч што стварају пчеле иде на уљеве пчелиње. За трутове не остаје ништа. Трутови пружају своје рилице пчелама, али забадава кад им пчеле немају шта да даду. Трутови пак без млијеча не могу живјети ни три дана. Меда је у кошници доста. Трутови га једу, али ипак поред меда морају умријети, јер је млијеч храна, која ствара тијело, а тога им више пчеле не могу дати. Шта ће бити пошљедак овому него да ће трутови поумирати. Тру-

тове дакле не убијају пчеле као што се обично мисли, него они умиру од глади, јер им пчеле немају да даду млијеча, немају млијеча да их њим нахране. Што пак видимо да пчеле извлаче трутове напоље из кошница, то чмне и са пчелама мртвим и неспособним за рад. Па тако су сад и трутови малаксали од глади, изнемогли, на умирању, те их пчеле као болесне вуку напоље по инстинкту и што их више не веже никаква физијолошка свеза са њима, т. ј. не хране их, не дају им више млијеча. Трутове дакле не туку пчеле и то је лијепо протумачио стари свештеник Шенфелдо младопчелар. Ово се дакле све да лијепо протумачити и по законима развитка легла и народа, чему је ударио темељ Герстунго, који стоји на врху младопчеларске школе.

Ја сам овде покушао да вам у кратким потезима представим органско схраћање друштва пчелињега, да вам представим да и у друштву пчелињем владају закони, да и у развиту легла владају закони и њеки ред. Ако и није све свето, што говоре младопчелари, али је оно бар тијем ударен темељ за даљи рад на бијогогији пчеле, о којој се досад сасвијем мало што знало или се управо ништа није ни знало. Ђерсон и његове присталице говоре да је све ово што говоре младопчелари о органском схваћању друштва пчелињега и о законима и реду у развиту легла и друштва пчелињега, несмисао и просто трабуњање, а ја мислим да није тако и да све оно што уче младопчелари има смисла и да треба на томе даље заједнички и сложено радити, а такође ћу слободно рећи да неувели вијенац оплетен партеногенезом на глави Ђерсоновој губи од своје свјежине, кад се диже глас неправедно на Герстунга и Шенфелда и младопчеларе, који очевидно имају заслуге за бијологију пчеле.

Пчелиња паша.

И највеће познавање теорије пчеларства ни најбоље умење практичног пчеларства не може осигурати пчелару добар успех ако нема добре пчелиње паше, то зна сваки. Поред добре паше пчелари и са малим знањем теорије и умењем у пракси олако долазе до

лепога успеха у пчеларењу. У старије доба када још није било толико развијено знање о пчели и пчеларству као данас, пчелари су имали далеко више меда и воска него многи и многи данашњи пчелари који рационално раде. Није неоправдано уздисање многих старих пчелара за старим годинама, имају они право да су оно биле боље године него сада када из године у годину настају све слабије и мршавије године! Но то није само од природе. Рационалним обрађивањем земљишта, које се свуда шири, потискује се пчеларство, јер честитим орањем, копањем, обрађивањем парлога и свакога закутка уништава се пчелиња паша. Сами пчелари морају тако чинити, па ипак зато не мора се пчеларство избрисати из реда грана пољске привреде него се може и мора се одржати као врло важна грана економије. То баш траже и остале гране газдинства, кад се зна какву услугу врше инсекти у ошће а пчеле посебно у оплођавању биљака.

Тај начин, како да се пчелама осигура добра паша а пчеларима добар успех, данас је свуда једно од најважнијих питања, које се на све стране на пчеларским скупштинама у пчеларским листовима претресају и решавају, Ни ми не смејо у томе заостати, јер би заостали у пчеларству крај свега што је хвала Богу и код нас пчеларство одскочило да нисмо поштински и пред другим пародима. Наше пчеларске и привредне задруге морају озбиљно почети радити на томе питању како да се унапреди пчелиња паша, а у томе морају предњачити наши листови као што ће то чинити и „Српски Пчелар“. Пре свега пчелари морају с особитом ревношћу настојати сви и свуда да се јавна и опћинска добра не засађују цвећем и дрвећем тек по укусу или потреби појединаца него да се засађују тако да та места буду лепа и што кориснија. Пчеларска друштва, земљорадничке задруге и друга газдинска удружења па и поједини пријатељи пчеларства морају ићи за тим да задобију са оправданим разлозима власти за ову ствар.

Земаљске власти у Немачкој, Холандији и др. а особито у Угарској издају сваке године наредбе својим органима како се имају засађивати поједина државна и опћинска добра. Угарска влада је издала н. пр. наредбу да се и долме уз пруге жељезничке имају тако засађивати како ће од тога имати пчеларство добити. Па и код нас у Хрватској и Сла-

вонији када се издају наредбе, којима се иде у прилог свиларству (сађењем дудова) зар се не би могла скренути пажња високе владе и на пчеларство? Такав предлог сам имао уз своје предавање за конгрес српских и хрватских пчелара који се није могао ове године одржати, а тај предлог мислим да ће сваки од пчелара и пријатеља пчеларства примити и за њега радити колико може. Када би се државни друмови, општински путеви, паркови, улице, црквене порте, гробља, тргови, прудови и т. д. са неким планом засађивали без сумње би могло бити бар тако исто све лепо као сада и ако би место раста, бреста, платануса и т. д. била засађена дрвета, која лепотом не уступају а добротом надилазе вредност ових као н. пр.: липа, багрена, топола, јавор, кестен, павловнија и др.! Ово би се могло лако извести и без многих натезања и молби. Општински началници, свештеници, учитељи и добри општинари ће радо хтети ово учинити ако се само на то упозоре. Шга да кажемо за многа пуста и празна земљишта, која стоје често на срамоту појединаца па и целе општине као ругоба. Није ли зазор и срамота видети уз храм пустош а није ретко да у неким местима црквена порта стоји зарасла у корову као да нема живе душе у месту. Па како изгледају наша гробља?!... Кад би хтели само појединци да усаде крај гробова својих покојника по неко лепо дрво, колико би лепше приличило то оном светом месту, лепше и дуготрајније и од скупоцене мраморне плоче, а нема сиротиње, која не би могла подићи такав споменик својим умрлима.

Ми ћемо од сада чешће доносити кратке поуке о томе како се може унапредити пчелиња паша, а особито ћемо се трудити да упознамо своје читаоце са оним биљкама, које су најкорисније за пчеларство. И одмах ћемо ево почети са једном биљком, о којој се у последње доба на све стране пише и говори а то је:

Фацелија

(*Phacelia tannaceticoia*).

„Ја сам тврдо уверен да смо нашли ону биљку која ће осигурати пчеларству добар успех“ тако је од прилике недавно рекао барон Бела Амбрози у своме предавању у Темишвару за *фацелију*. По уверавању многих познатих пчелара, фацелија нема равне биљке, што се тиче пчеларства.

То је биљка из Калифорније где niche и расте као дивља. У Европи се за њу сазнало тек пре 6—8 година и то тек као биљка која је са лепоте своје пристала уз друго цвеће у вртovima. Дакле као цвеће се продавала фацелија у трговинама за цвеће. Но када су неки пчелари опазили у својим вртovima да око фацелије све ври од пчела, онда су пажљивим посматрањем сазнали њену праву вредност за пчеларство. Од лањске године се о овој биљци много пише и говори у пчеларском свету. Фацелија не само да је од особите вредности за пчеларство него је сада већ позната као добра храна за марву, коње, козе, овце, свиње и т. д. Прошле године када су дознали Немци за ову биљку у брзо је распродано све семе што год је било у Немачкој тако да су наручивали из Америке, али и тамо чак било је све семе од фацелије распродато.

Фацелија не бира земљу, она расте свуда у свакој земљи. У доброј земљи нарасте у висину за 1 метар а у мршавијој земљи буде мања. Земљиште треба једаред узорати па сасвим на ретко семе посејати. Сеје се са три прста десне руке, као од прилике детељина. На једно јутро добре земље довољно је 2 кгр. семена а за слабију земљу треба $2\frac{1}{2}$ —3 кгр. семена. Семе од Фацелије је слично киму само је ситније од кима. Кад је угодно време т. ј. кад има довољно влаге и топлоте, семе од фацелије проклија и истера већ за осам дана а после тога брзо расте. После шест недеља од како је семе посејано почне цветати и цвета непрекидно 5—6 недеља. Ако није нагусто посејана фацелија онда из корена сваке биљке истера много изданака тако да се једна биљка јако рашири. Из свакога пазуха листа истера држак а на њему цваст. Зато и цвета тако дуго фацелија. Цваст је гроздаст и пре расцветавања је увијен као куглица. Цваст је на подужој петељци и састоји се из множине љубичастих цветића. Прво се расцвета доњи цваст на вртенастој стабљаци, затим кроз 2—3 дана први до њега горе, па тако редом до горе. Зато доле на стабљаци већ узрева семе кад се на врху исте стабљике тек почиње цвет развијати. Стога се доста тешко сабира семе од фацелије.

Ко сеје фацелију као храну за стоку тај треба да ју у другој или трећој недељи цветања покоси. Стока врло воле

фацелију, јер је мека и пуна сласти од нектара. Бива да по неко марвинче у почетку не ће ни да окуси фацелије али то је само за дан два, док се не научи.

Фацелија је особито добра биљка за поправљање слабога земљишта. Она прима храну из ваздуха и даје земљишту у коме је, душика. Пчелар, који сеје фацелију, а нема марве, добро ће учинити кад пређе цвет да ју покоси и преоре као зелено ђубре.

А шта још да кажемо о фацелији као биљци за пчеле? Рекли смо већ да јој нема равне. Тамо где се она стане сејати за марву ту ће пчелари имати много посла са истресаљком, а судови им не ће бити празни. На лепим данима зује пчеле као ројеви и милина их је посматрати како раде од раног јутра до мрака на дивној и мирисавој фацелији. Мале чашице у цвету су увек пуне нектара и као што је барон Б. Амбрози опазио три до четири чашице су довољне да се једна пчела засити. Нектар у фацелији је јаче кондензиран него код других цветова. Нектар из фацелије садржи само 55% воде а из другог цвећа 75%. Мед фацелијин је угаситожуте боје и има особито пријатан кус.

Фацелија цвета од априла до октобра и новембра, кад би се тако сејала да чим један део прецвега а други део прихвати пчеле цветом, била би стална добра паша за пчеле преко читаве године. Неки пчелари мисле да два три јутра фацелије могу бити довољни за већи пчелињак. Б. Амбрози ће до године чинити у том погледу покушаје.

Ја сам у прошлој одборској седници „Срп. пчел. задруге у Руми“ предложио да се што пре набави за наше пчеларе семе од ове благословене биљке. Ко дакле жели овога семена нека се обрати на „Српску пчеларску задругу у Руми“, она ће набавити и цену објавити.

Пчелари сејте фацелију!

Ив. Маширевић.

Ко може пчеларити?

čelariti može svaki, ko samo hoće, veli se obično u životu. — No je li to zbilja baš tako?

Svakom je poznato, da se mnogim pčelarskim člancima, no još više pčelarskim predavanjima pokazuje živa

želja za raširenje pčelarstva. Posebna pčelarska društva a osobito njegovi govornici učinili bi najradje od svakoga posetioca sjednice odmah pčelara. Već iz svoga iskustva znadem, ako ne svaki, to se ipak mnogi dade nagovortti, da se kupi pčele i tako postane najedared „pčelarom.“ Ovo ime on naravno i zasluži, kad ima pčelce. Ali kakav tu vidimo uspjeh. Od deset onakih tako zvanih pčelara, jedva jedan zadrži pčele i ostane zaista „pravim pčelarom.“ Ostali se iza tri četiri godine istrošili, nikakvog meda nisu dobili, rojevi su im preko zime uginuli, konačno im uquine i sama košnica starica a njihovo pčelarstvo prestade time samo od sebe. Što je sada svemu tome uzrok?

Ako ko hoće, da tako pčelari, da on ima od svojih pčelica i prave koristi. a to je valjda bez dvojbe glavnom svrhom svakoga pčelara, to on mora izvadjati kod svojih pčelaca mnogo različitih radnja a ove iziskuju naravno i mnogo vremena. U pčelinjaku imade silno posla i to vrlo važnoga posla.

Odmah s proleća, kod pregledavanja pčelaca a leti opet za vreme paše i rojidbe, u jesen kod uzimljanja, i bio bi rdjav pčelar onaj, koji bi mislio, da zimi ne treba u pčelinjak ni zaviriti. Svim tim poslovima treba vremena i to obilno vremena, a baš toga vremena ratarima osobito ljeti manjka, budući su oni baš u to vrijeme najviše raznim svojim poslovima oko svojih žitnica zabavljeni.

U poslu imade mnogo rada od proleća do zime, što se sve ne smije zanemariti. Nije onda ni čudo, ako ratar pčelar daje prvenstvo ratarskim poslovima, pošto mu ovi pružaju kako njemu, tako i njegovoj porodici življenje. Radnje na pčelinjaku ostaju stoga potpuno zanemarene, ili posve netaknute, dok na njih dodje red. Ovo je pčelama na propast a pčelaru na veliku štetu.

Pčele ouda samo životare, rojevi se obično razbjegnu, meda nema a konačno i pčele same uginu

1.) Stoga neka pčelari samo onaj, ko za to ima zbilja vremena.

Drugi uzrok neuspjeha u pčelarstvu je neznanje. Mnogi misli, ako si je kupio pčele, ili presadio poklonjeni mu roj, košnicu postavio u baštu na zemlju ili na podmetnutu dasku ili na cigle, pokrio nekakvom šašom ili rogozom, da je time uradio već sve za svoje pčele.

Da je to još ništa, i da je to sve baš zlo, to mu ne smije nitko kazati.

Prve je godine dobio nešto meda, koji je košnici naravno odmah oteo, druge godine nije dobio već ništa a u trećoj godini s proleća istresao je košnicu ili se pčele same od sebe izgubile.

U ovomu svomu predavanju ne namjeravam spominjati teoriju ili praksu, kako bi se sa pčelama postupati imalo, pošto nas o tom uči već cijela pčelarska literatura. Ima li pčelar svoje pčelce uzdržati, pomnožiti, med od njih dobivati, mora se pčelarstvu najprije učiti; čitanjem pčelarskih novina i knjiga, razgovorima izkusnih, mudrih pčelara, pohadjanjem pčelarskih sastanaka i pčelarskih predavanja.

Obično je, da naš pčelar polodjeljac, makar imao uz svoje pčele i koju pčelarsku knjigu ili nekakve pčelarske novine, to ih on slabo čita a da pita za razne nerazumljive stvari kod pčelarenja sa košnicama sa pokretnim saćem, to drži da je za nj stamota, pa toga slabo kad ili obično nikad ni ne čini ali u razne zastarele praznovjerne bajke o pčelama vjeruje.

A opet pčelar bez teoretičnog i praktičnog znanja u košnicama sa pokretnim saćem, ne može biti pravim, niti može pčela održati. Taj koliko za pčele, toliko za košnice samo badova novac baca.

2.) *Zato neka pčelari samo onaj koji pčelariti zna.*

Za valjano pčelarenje potreban je još i treći uvjet. Konačno je potrebno povoljnomu pčelarenju, dobra paša. Gdje ove nema, tamo se i najbolji pčelar nije kadar izkazati.

Tako n. pr. kod nas u St. Pazovi, već je od tri godine u svakom pogledu vrlo zlo za pčele, svugdje u okolici je bolje, nego li kod nas, ja to pčelarima nisam zavidio, ali jedno me je ipak srdilo. Moj je dobar prijatelj, u susjednomu selu imao dosta meda, kako je to moguće razmišljao sam jednako, i do-sjetio sam se konačno i tomu. U tom selu u kojem taj moj prijatelj živi, bilo je svega 35 košnica, a u našem selu okolo 700 komada. Onih 35 komada imalo je i za slabe ili za loše paše dosta cvjetne paše, ali ovih naših 700 komada jedva si je nešto meda skupilo za zimu. Nemojmo s toga uvijek i svuda

nagovarati, da se odmah svaki lati pčelarenja, nego se uvijek radje pobrinimo za pčelinu pašu.

3.) *Zato neka pčelari samo onaj koji ima za pčele dosta paše.*

Ko pak nema za pčelarenje dosta vremena, ko pčelariti ne zna i gdje nema dovoljno paše, taj neka napusti pčelarstvo. Taj će mnogo jeftinije proći, ako si kupi meda, koji je već iz zdravstvenih i ljekovitih razloga u svakom kućanstvu vrlo potrebit, od poznatoga i savjesnoga pčelara! Ovo preporučujem svakom pčelaru i nepčelaru.*

Iv. Kamenar
učitelj

* Ovo je predavaње bilo namijeњeno za kongres srpskih i hrvatskih pčelara u Zemunu. Гл. уредник.

Otvoreno pismo

Gosp. *Miji pl. Kosu*

uredniku „Hrvatskog seoskog pčelara“

u Imbriovcu.

Štovani prijatelju!

Tebi je „*Srpski Pčelar*“ odgovorio u broju od 1. lipnja t. g. ovo: Broj „Hrvatske pčele“ od 1900. g. iz kojega želite da preštampamo „Priposlano“ kao vaš odgovor g P. Jermanu, nemamo pri ruci. No kada želite uz to da dodamo reči: „I tim je bila tada svaka dalja polemika završena“ zašto ste se ipak u najnovije doba pozivali na reči g. P. Jermana, pa ješ sa protivnim tumačenjem? Ostavimo se polemiziranja i pregjimo na potrebnije stvari.

Na to si ti odgovorio u „Hrvatskom seoskom pčelaru“ od 1. o. mj. ovako: Dotični broj „Hrvatske pčele“ bi Vi već našli, kada bi hteli. Nikako sa protivnim tumačenjem, već nekoji zovu moju košnicu „narodnom“, a g. Jerman ju naziva seljačkom.“ Tu nema protivnosti, samo što je moja košnica za Vas komplicirana, a za druge jednostavna.

Ja moram uzeti, da ti ne znaš, što je „narodna košnica.“ Ja moram to uzeti radi tvoga značaja jer je bolje, da ti spoćitnem neznanje, nego zlobu i sebičnost.

Ja nisam nikada nazvao tvoju košnicu seljačkom **košnicom**,

kako si doslovno napisao u „Hrv. seosk. pčelaru“ od 1. ožujka o. g. Ja sam u „Varaždinskom vijesniku“ g. 1900. (br. 34. od 25. kolovoza) napisao ovako: Ja bi košnicu g. Kosa nazvao „Seljačka **dzirzonka**“.

Imenom seljačka košnica (i narodna košnica) ja ne bih nikada nazvao košnicu, koja imade pokretno saće, pa bila ona i naj-savršeniji original kojeg autoriteta pčelarskog, a kamo li . . . . . (Ja neću ovu rečenicu dovršiti, pošto „je bila tada svaka dalja polemika završena“. A ti znadeš, da tada nije hotio urednik „V. V.“ štampati mog odgovora na tvoje „Priposlano.“)

Seljačkom košnicom (i narodnom košnicom) može po mjestu uverenju postati samo košnica sa nepokretnim saćem. Tvoja košnica ima pokretno saće, ona ne može biti „narodna košnica“, a naziv „seljačka košnica“ upravo na smijeh nagoni, ako ga damo košnici, koja imade pokretno saće.

Ja mislim, da se nije nigdje na svijetu toliko pisalo i naučalo o pčelarenju u košnicama sa pokretnim saćem (u dzirzonkama), koliko se pisalo i naučalo kod Nijemaca, odkako je Dzirzon izumio pokretno saće, pa Nijemci nakon 50 godišnjeg iskustva govore danas ovako: Die reine Mobilbienenzucht erfordert eine Summe theoretischer und praktischer Kenntnisse, die sich nicht jedermann aneignen kann. (Alfonsus)

To je Karitz, čija je izvrsna košnica zaista postala (dakako ne sa pokretnim saćem) narodnom košnicom („Volksstock“) u velikim osobito istočnim pokrajinama njemačkim, već odavna uvidio, te je u svojoj knjizi „Honig — und Schwarmbienenzucht“ napisao: Der Mobilkastenstock ist in Bezug auf die Behandlung der vollkommenste Stock; ich wünschte wohl, dass es möglich wäre, denselben allgemein zu machen; es wird dies aber für immer ein frommer Wunsch bleiben, weil der dünne Geldbeutel und die mangelnde Meisterschaft seine Hauptgegner sind.

Nu ne pišu tako samo Nijemci. Evo kako piše prvi autoritet pčelarski na jugu slavenskom profesor Živanović: Danas su došli učeni pčelari do toga uvjerenja, da je vrlo glupavo govoriti seljaku protiv pletara, s kojima on može pčelariti bez brige obradjujući svoju zemlju. Pored svoje zemlje njemu je igračka pčelarenje sa pletarama. Sa djerzonkama već ne može tako lako ići, pa i koštaju dosta.

Eto tako pišu pčelari učeni i zaslužni, koji su iskušali što

pišu, a ti hoćeš, da bude tvoja dzirzonka — koja stoji 12 kruna — narodnom košnicom!

Ti slobodno piši u tvom listu i dalje taj nesmisao, dok ti ga hoće ko čitati, nu nemoj se više na mene pozivati sa protivnim tumačenjem. Upamti si dobro. Ja nisam nikada tvoju košnicu nazvao seljačkom košnicom i želio bih znati, koji su to delije, koji ju zovu narodnom košnicom.

Lepoglava, 16 listopada 1902.

P. Jerman.

Српска пчеларска задруга у Руми.

Управни одбор

„Српске пчеларске задруге у Руми“ решио је у седници својој 25. Септ. (8. Окт.) о г. ове предмете: Закључено, да председник заступа задругу на интернационалној пчеларској изложби у Бечу 1903. године и да се позову и остали чланови задруге. — Замолиће се уредници „Српскога Пчелара“, да са 1. јануаром 1903. почну 1 број листа а ову годину да попуне са 13, 14. и 15. бројем. — У свези с овим закључено је, да, по претходном споразуму са уредницима, задруга узме у своје руке издавање „Срп. Пчелара“ од 1. јануара 1903. — Набавиће се за дом најнужнији намештај. — За пчеларски врт при дому набавиће се и још ове јесени засадити медоносно дрвеће и грмље. — Уједно ће се набавити семе од фацелије. — За отплату дуга за дом и пчелињак купиће се и надаће прилози и имена прилагача почети штампати у идућем броју „Срп. Пчелара“. — На предлог Дра Јована Шевића држаће се у зимње вечери предавања из пчеларства у трговинској дворани. — Осигураће се дом задруге од пожара. — Замолиће се финансијално равнатељство за опрост од порезе за пчеларски дом. — Позваће се дужници, да чланарину до 15/28. Октобра уплате и који и након тога дуг не уплате утужиће се путем суда. М. Ш.

Позив.

Централно пчеларско друштво у Австрији приређује под заштитом Њезине кр. Висости Прејасне госпође надвојвоткиње Марије Јозефе интернационалну пчеларску изложбу, коју ће отворити о Ускреу 1903. год. у Бечу. Изложити се може све што спада у пчеларство. Изложитељи ће добити снижену цену за жељезницу. Позивају се овим чланови „Српске пчеларске задруге“, да изволе на овој изложби учествовати. Пријаву треба што пре упрарити на: Centralverein für Bienenzucht in Österreich und das Ausstellungs-Comité in Wien, I. Schaufflergasse 6.

У п р а в а

„Српске пчеларске задруге у Руми“

Прилагачи.

за градњу дома „Српске пчеларске задруге у Руми“.

Његова Светост Преузвишени Господин Георгије Бранковић 100 круна;

Румска штедионица 50 круна;

по 20 круна: кредитни завод у Руми, завод за штедњу и предујмове у Руми и Др. Јован Шевић кр. јавни бележник у Руми;

по 10 круна Високопреосвештена г. г. Епископи Мирон и Михајило;

по 2 круне: Иван Маширевић, Георгије Коларовић, Марко Шаула, Анастос Добровић, Јован Живановић;

по 1 круну: Никола Бронзић.

(Наставиће се).

Књижевност.

— **Пољска привреда кратак уџбеник** за школу од *Паје П. Тодоровића-Ђаковчића* књига I. Друго скраћено издање. Књига II. У првој се књизи говори о ратарству, ливадарству, градинарству, воћарству, виноградарству, а у другој се књизи говори о сточарству, живинарству, пчеларству, свиларству и рибарству. Обје су књиге уџбеници за ученике у богословији и учитељској школи. Израђене су кратко, прецизно и јасно како и треба да су израђени уџбеници и стога заслужује писац сваку похвалу. Из пчеларства се говори: 1. Користи од пчеларства. 2. Пчела и раса њена. 3. Плођење и храњење пчела. 4. Кошница и разне врсте кошница. 5. Кошница ђервонка и пчеларење с покретним саћем. 6. Пчелињак и пчеларски прибор. 7. Начин пчеларења и послови око пчела. 8. Болести и штеточине. О свему овом је кратко и јасно написано да се ове књиге могу употријевити и ван школе, зато их препоручујемо свакоме, који се жели упознати са појединим гранама економије.

— **Pčelarstvo** sastavio Ivan Sitarić, upravitelj osnovne škole i urednik „Težaka.“ Sa 67 slika. Sarajevo 1902. Štamparija Riste J. Savića.

Пабирци

Дне 26. листопада 1902. у 3 сата по подне обдржала се у друштвеном павиљону Главна скупштина пчеларског друштва у

Вуковару. Расправни ред: 1. Поздрав председника. 2. Читање записника главне скупштине од год. 1901. 3. Извјештај тајника о друштвеном раду у год. 1902. 4. Извјештај благајника о стању друштвене благајне и имовине. 5. Извјештај о друштвеном пчелињаку. 6. Избор двају ревизора за прегледање друштвених рачуна. 7. Избор двају потписатеља записника главне скупштине. 8. Могући предлози. 9. Предавање: О тржишту меда: Иван Седели.

— **Ш. Дадан**, један од најславнијих пчелара на свијету умро је у Хамилтону у Америци 16. јулија ове године у осамдесет петој години. Родио се у Француској. Срећа га је послужила да се трговином подигао до лијепога имања, али наскоро пропадне сасвијем да је морао са женом и децом отићи у Америку, гдје је горко заслужио свој хљеб. Живео је у колиби, брао је јагоде по шуми, које је продавао и тако се хранио. Напошљетку се баци на пчеларство и дотјера до 400 кошница, које су му годишње доносиле до 40.000 фунти меда. Кошницу је сам конструјисао и позната је под именом Даданова кошница. Писао је по многим новинама о пчеларству и дотјерао је дотле да је био један од најславнијих писаца пчеларских. Напошљетку је издао, прерадио и попунио Лагстротову књигу о пчеларству на француском језику, уз помоћ Бертранову. Та је књига једна од најбољих књига по својој научној и практичној вриједности. На руски је језик превео ту књигу Г. П. Кантраћев у Петрограду 1896. Нека је лака земља Дадану!

О д г о в о р и

Г. Војин П. Петровић — Бос. Градишка: 1. Ова година за пчеле у нашим крајевима била је рђава па је мало било и ројева. 2. Кад је рђава паша ројеви се често враћају или бегају из нове кошнице у шуму, а како је где било ове године у мају не знамо. 3. Рој ако има матицу не враћа се или бар ретко се враћа у стару кошницу још ређе ће се сам спојити са ројем у другој кошници. Ако нема матице, рој се одмах враћа у стару кошницу иначе кад ројеви бегају из кошница они бегају и од кованлука у други крај за бољом пашом. Други део овога вашег питања је нејасан. Ако мислите да се за један дан седам добрих ројева сами спојили са једним осмим ројем, то није могуће а ако питате може ли пчелар спојити седам ројева у један онда може, дакако да би то морао бити огроман рој а да ли је то добро можете дознати из чланка: „*О броју*

и снази пчелињег друштва“ (3. и 4. бр. „Срп. Пчелара“ од ове године). 4. Овогодишња берба је као и паша — врло рђава.

Одг. уредник.

Г. Исидор Иванић — Сентомаш. У овом броју смо отпочели писати о пчелињој паши и од сада ћемо о томе писати. У тим чланцима ћете наћи опширан одговор на ваше питање.

Одг. уредник.

Претплатници „Српскога Пчелара“ и чланови „Српске пчеларске задруге у Руми“ најучтививије се умољавају да са обнављањем претплате т. ј. чланарине за год. 1903. уједно пошаљу и накнаду за ову последњу четврт коју смо додали 1901/1902. години, ради тога да би смо могли почињати годину од 1. јануара.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно а чланарину нека шаљу „Управи Српске пчеларске задруге у Руми“.

Претплата, само за лист, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловцима“.

Претплату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1902. — 559.